

MASOFAVIY TA'LIM JARAYONIDA TALABALAR QIZIQISHLARINI OSHIRISH

*Andijon davlat pedagogika instituti
Magistratura bo'limi pedagogika ta'lim
yo'nalishi I-kurs I-24-02 guruh talabasi
Mutalibova Muqaddasxon Abdunabi qizi*

Anotatsiya: Ushbu maqolada masofaviy ta'lim jarayonida talabalar bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish yo'llari tahlil qilinadi. Ta'limning an'anaviy shaklidan farqli ravishda, masofaviy ta'limda talabaning mustaqil o'rganish ko'nikmalari, motivatsiyasi va interaktiv vositalardan foydalanish darajasi katta ahamiyat kasb etadi. Shu bois, maqolada zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, gamifikatsiya, vizual kontentlar, muammoli vaziyatlar asosidagi topshiriqlar va onlayn muloqotlar orqali talaba faolligini oshirish usullari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari masofaviy ta'lim samaradorligini oshirish va talabalarni faol o'quv jarayoniga jalb qilishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan amaliy tavsiyalarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Masofaviy ta'lim, talaba faolligi, o'quv motivatsiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), ta'lim samaradorligi, onlayn o'quv muhit, mustaqil ta'lim

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Ayniqsa, pandemiya davridan so'ng dunyo bo'yicha masofaviy ta'lim keng joriy etildi va bu holat o'quv jarayonining yangi shaklini shakllantirdi. Masofaviy ta'limning asosiy afzalliklari qulaylik, mustaqillik, o'z-o'zini rivojlantirish imkoniyati bo'lsa-da, bu jarayonda talabalar faolligi va o'quv motivatsiyasini doimiy saqlab qolish muhim muammo bo'lib qolmoqda. Ushbu maqolada masofaviy ta'limda talabalar qiziqishini oshirishga xizmat qiladigan zamonaviy yondashuvlar, metodlar va texnologiyalar haqida fikr yuritiladi. [1].

Talaba qiziqishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar

Masofaviy o'quv jarayonida talabalar an'anaviy darslardagidek o'qituvchi bilan bevosita muloqotda bo'la olmaganligi sababli, ularning darsga qiziqishini ta'minlashda quyidagi omillar muhim hisoblanadi:

- O'quv motivatsiyasi – talabani o'qishga undovchi ichki va tashqi rag'batlar.
- O'quv muhiti sifati – foydalanilayotgan platformalarning texnik qulayligi va funksionalligi.

- O'quv materiali dizayni – vizual jihatdan jozibador, tushunarli va interaktiv bo'lishi.

- O'qituvchining yondashuvi – darslarni jonli, muomala asosida olib borishi.

Zamonaviy yondashuvlar va metodlar

a) Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)

Gamifikatsiya — bu ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini qo'shish orqali talabalarni faollashtirish va ularning qiziqishini oshirish strategiyasidir. Masalan: ball to'plash tizimi, reytinglar va turnir jadvallari, sertifikatlar, badge (nishon)lar orqali rag'batlantirish. Gamifikatsiya raqobat muhitini yaratadi va motivatsiyani oshiradi.[2].

b) Interaktiv metodlar

Masofaviy darslarda passiv eshituvchi emas, balki faol ishtirokchi bo'lishga undovchi metodlar: Onlayn forumlar va muhokamalar, Test va viktorinalar, Keys-stadi, "miya shturmi", guruhli ishlanmalar, Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar

c) Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)

AKT vositalari — Zoom, Moodle, Google Meet, Edmodo, MS Teams — orqali: Ekran bilan bo'lishish, real vaqtli suhbat, topshiriqlarni yuklash, avtomatik baholash, fikr almashish uchun muhokama maydonchalari

d) Vizual kontentdan foydalanish

Vizual materiallar o'quvchilarda tezroq tushunish va eslab qolish imkonini beradi: Video darslar, infografikalar, diagrammalar, animatsiyalar va interaktiv slaydlar

Mustaqil ta'lim va refleksiya

Masofaviy ta'lim sharoitida talaba o'z bilim olish jarayonining markazida bo'ladi. Bu esa quyidagilarni talab qiladi: o'z-o'zini boshqarish va rejalashtirish, mustaqil izlanish olib borish, portfolio yuritish refleksiya — o'z faoliyatini tahlil qilish [3].

Xulosa

Masofaviy ta'lim — zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas bo'lagi bo'lib, unda talabalar qiziqishini oshirish ta'lim samaradorligini belgilovchi asosiy omillardandir. Ushbu jarayonda o'qituvchilar tomonidan interaktiv yondashuvlar, gamifikatsiya elementlari, AKT imkoniyatlari va vizual kontentni to'g'ri qo'llash orqali talabalarni faollashtirish mumkin. Shuningdek, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish orqali talaba o'z bilimining egasi bo'lishi mumkin. Shu sababli, masofaviy ta'lim nafaqat zarurat, balki yangi imkoniyatlar maydoni sifatida qaralishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xusanov B. "Masofaviy ta'lim: imkoniyatlar va muammolar". – Toshkent: TDPU, 2021.
2. Qodirova N. "Pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar", – T.: Ilm ziyo, 2020.
3. Hamidova D. "Talabalarni mustaqil ta'limga yo'naltirish metodikasi", – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.